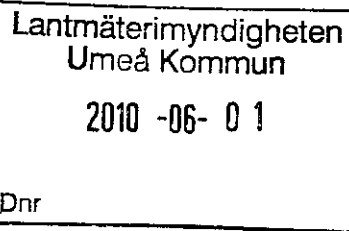

Länsstyrelsen Dnr
Västerbotten

3

Beslut

Datum
2010-05-12

Ärendebeteckning
551-341-2010
Arkivbeteckning
TDS 80:146

1(22)

NCC Roads AB Sverige Nord
Box 455
901 03 Umeå

Tillstånd till fortsatt och utvidgad bergtäktverksamhet inom fastigheterna Innertavle 3:14, 3:18, 3:4 och 5:17 (Stöningsberget) i Umeå kommun (5 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 9 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken (1998: 808) NCC Roads AB Sverige Nord (bolaget), org nr 556302-3307, tillstånd att **t o m den 30 juli 2030** bedriva täkt av berg inom fastigheterna Innertavle 3:14, 3:18, 3:4 och 5:17 i Umeå kommun.

Tillståndet gäller för brytning av högst **3 000 000 ton (1 132 075 fm³) berg varav 1 310 719 ton** var kvarvarande mängd vid ingången av år 2010 enligt inlämnad produktionsuppgift samt hantering av 30 000 fm³ (60 000 ton) morän. Brytningsområdets areal är ca 195 000 m². Verksamhetsområdets areal är ca 239 000 m² och dess gräns har markerats på bilagda utdrag ur fastighetskarta med en hel-dragen röd linje.

Tillståndet omfattar även uppställning och drift av mobilt kross- och sorteringsverk, införsel av rena massor att använda vid återställning samt uttransport av förädlat material producerat under tidigare tillstånd.

Länsstyrelsen fastställer, enligt 4 kap. 2 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, den årliga avgiften till 12 250 kr (70 % av 17 500 kronor) beräknad utifrån den tillståndsgivna mängden.

Länsstyrelsen förutsätter att verksamheten inte innebär intrång i enskild eller allmän rätt.

Länsstyrelsen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen, daterad 2009-12-03 med kompletteringar daterade 2010-03-02 och som fogats till ansökan, uppfyller kraven i 6 kap miljöbalken.

Tillståndet får inte tas i anspråk förrän det vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen återkallar med stöd av 24 kap 3 § 6 p. miljöbalken, och med giltighet från när detta beslut har vunnit laga kraft, tidigare meddelat tillstånd 2007-01-19 (ärende 551-9752-2006).

För tillståndet gäller följande villkor:

Allmänt

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett och åtagit sig i ansökan.
2. Personal som arbetar inom täktområdet ska vara väl informerad om betydelsen av innehållet i täkttillståndet. En omgång av täkttillståndet, inklusive bilagor, ska finnas tillgänglig vid verksamhet i tekten och förvaras av platsansvarig.
3. Gränsen för verksamhetsområdet respektive brytningsområdet ska under hela tillståndstiden i terrängen vara utmärkt på väl synligt sätt, med träpålar med blåmålad respektive rödmålad topp. Fixpunkter ska finnas redovisade i terrängen och på motsvarande sätt utmärkas med vitmålade pålar eller kryss på berg. Målade stora stenar kan ersätta träpålar ifall träpålarna inte tillåts stå kvar.
4. Täktplan daterad 2009-03-24 i koordinatsystem RT 90 2,5 gon V har redovisats. Bolaget ska till Länsstyrelsen senast 2010-08-31 inkomma med en reviderad och av tillsynsmyndigheten godkänd täktplan som tar hänsyn till den ovan beslutade uttagsvolymen. Av den reviderade täktplanen ska bland annat framgå till vilket största djup som brytning får ske.
5. Årsproduktionen får inte överstiga 600 000 ton i enlighet med bolagets åtagande.
6. Verksamheten får bedrivas helgfri måndag-fredag, kl. 06.00-22.00. Borrning och skutknackning får endast bedrivas helgfri måndag-fredag, kl. 07.00-18.00 medan sprängning får utföras kl. 07.00-20.00. Om särskilda skäl föreligger får tillsynsmyndigheten meddela annan förläggning av arbetstiden.

Under brytning

7. På arbetsplatsen ska hållas god ordning. Stubbar och andra trädrester ska nedkrossas och användas vid efterbehandlingen. Kvarvarande sten ska efterhand nedschaktas inom brytningsområdet. Försliten materiel, skrot och liknande ska omhändertas.
8. Brytningsområdet ska avbanas och efterbehandlas efterhand som arbetet i tekten fortskrider. Vid avbaning ska material som ska användas vid efterbehandlingen läggas upp i ordnade upplag. Materialet ska vid efterbehandlingen bredas ut över området. Efterbehandlingen ska slutföras inom tillståndstiden.
9. Till dess efterbehandling är slutförd ska stängsel finnas uppsatt i terrängen runt brytningsfronten där fallhöjden överstiger 3 meter.

10. Buller från verksamheten ska begränsas så att det utomhus vid bostäder inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än följande värden:
50 dBA dagtid (kl.07.00-18.00), helgfri måndag-fredag
45 dBA kvällstid, helgfri måndag-fredag (kl.18.00-22.00) samt lör-, sön- och helgdag kl. 07.00-22.00
40 dBA nattetid (kl. 22.00-07.00)

Om s.k. impuls ljud eller s.k. rena toner alstras från verksamheten ska värdena sänkas med 5 dBA. Momentan ljudnivå nattetid får inte överstiga 55 dBA.

Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tidsperioder som anges ovan. Ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom mätning och beräkning under barmarksförhållanden efter klagomål från närboende. Mätning av buller och bestämning av ekvivalent ljudnivå dBA ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets råd och riktlinjer, för närvarande angivna i publikationen 1978:5 "Externt industribuller".

11. Sprängning får endast ske vid till närboende i förväg meddelade tidpunkter och efter tydlig, hörbar förvarningssignal. Bolaget ska samråda med berörd sameby eller på annat lämpligt sätt säkerställa att ingen renskötsel bedrivs i området i samband med sprängning. Om vibrationshastigheten till följd av sprängning överskrider värdet 2,5 mm/s i vertikal led, som effektivvärde på bottenvåning i närbelägen bebyggelse, ska bolaget vidta åtgärder för att förhindra upprepning. Mätning av vibrationer ska ske i enlighet med Svensk standard SS 460 48 61 "Vibrationer och stöt - Mätning och riktvärden för bedömning av komfort i byggnader". Mätning krävs endast efter klagomål från närboende.
12. Luftstöt vågor till följd av sprängning får utomhus vid bebyggelse inte överskrida begränsningsvärdet 200 Pa (140 dBLin rel 20 mikroPa), uttryckt som frifältsvärde. Om värdet 60 Pa (130 dBLin rel 20 mikroPa) överskrids ska sökanden vidta åtgärder för att förhindra upprepning. Mätning krävs endast efter klagomål från närboende.
13. Vatten från krossanläggning och vatten som härrör från dammbekämpning ska tillsammans med eventuellt förorenat dag-, dränerings- och grundvatten passera en sedimentationsanläggning före utsläpp i omgivningen. Sedimentationsanläggningen ska vara ändamålsenligt utförd och dimensionerad samt vara utrustad med anordning för effektiv oljeavskiljning. Dess funktion och vattenkvaliteten ska kontrolleras regelbundet under produktionsperioder och däremellan. Om utsläppet av suspenderade ämnen i utgående vatten från sedimentationsanläggningen överstiger 25 mg/l ska sökanden underrätta tillsynsmyndigheten och vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatt överskridande. Kontroll ska utföras minst två gånger per år, vår och höst, under år med produktion. Kontrollen ska utföras av provtagare med dokumenterad erfarenhet av liknande provtagningar. Sedimentationsanläggningens utformning och placering får slutligt fastställas i samråd med tillsynsmyndigheten.

14. För att minimera diffus damning ska vid behov körvägar och upplag bevattnas. Lignin får användas, men inte salt.
15. Petroleumprodukter, oljor och andra flytande kemiska produkter ska förvaras i tank eller liknande med invallning/tråg som rymmer hela tankens volym. Det ska finnas regnskydd över tanken som hindrar nederbörd från att fylla invallningen/tråget. Dubbelmantlad tank och tank med inbyggd invallning får ersätta invallning/tråg. Tanken ska vara försedd med påkörningsskydd. Mängder och förvaring av varor och kemikalier ska journalföras. Tankar och förvaringsutrymmen ska kontrolleras regelbundet. All hantering av flytande kemiska produkter, som vid exempelvis tankning, får endast ske på hårdgjord och tät yta så att eventuellt spill kan samlas upp.
16. På arbetsplatsen ska finnas saneringsutrustning (Absol eller annat absorptionsmedel med motsvarande funktion) för beredskap i händelse av läckage av bränsle och olja från fordon och maskiner.

Spill av olja, oljehaltigt avfall och andra kemiska produkter ska samlas upp. Farligt avfall ska förvaras väl skyddat, transporteras av godkänd transportör och slutligt omhändertas av godkänd omhändertagare. Mängden farligt avfall och transportör ska journalföras.
17. Endast rena jord- och schaktmassor får användas i efterbehandlingssyfte. Införsel av sådana massor till verksamhetsområdet ska redovisas till tillsynsmyndigheten i god tid innan.

Efter brytning

18. Brytningsområdets slänter får inte ges en brantare lutning än 1:2. Slänterna ska vara stabila, utan påtagliga stup och avrundas mjukt vid släntkrön och släntfot samt i övrigt mjukt anpassas till angränsande terräng.
19. Eventuella upplag av redan utbrutet och bearbetat material ska hanteras på det sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer.
20. Täkten ska som en del av efterbehandlingen i enlighet med ovanstående villkor planteras med skog där inte vattenytor etableras.

Vissa allmänna skyldigheter anges i bilaga.

Sedan täktarbetet avslutats och efterbehandlingen enligt ovan angivna villkor verkställt ska anmälan omedelbart ske till tillsynsmyndigheten för besiktning.

Om verksamheten avslutas innan tillståndstidens utgång ska anmälan om detta göras till Länsstyrelsen.

Om bolaget vill överlåta tillståndet till någon annan ska detta rapporteras skriftligen till Länsstyrelsen. Bolaget är ansvarigt för täktverksamheten tills Länsstyrelsen har godkänt övertagandet.

Med stöd av 22 kap 25 § miljöbalken överlåter Länsstyrelsen åt tillsynsmyndigheten att medge annan förläggning av arbetstiden enligt villkor 6 och bestämma hur hantering av redan utbrutet material får ske efter tillståndstidens utgång enligt villkor 19.

En av Länsstyrelsen godkänd säkerhet på 2 400 000 kronor har ställts för att i detta beslut meddelade villkor uppfylls. Länsstyrelsen kan ompröva den ställda säkerheten, om den anses otillräcklig.

Motivering

Samråd enligt 6 kap 4 och 5 §§ miljöbalken bedöms ha skett på ett godtagbart sätt. Verksamheten innebär fortsatt och utvidgad brytning och förädling av berg i ett område som redan är påverkat av täktverksamhet.

Ansökningshandlingarna har utformats att avse 3 000 000 ton berg. En granskning av täktplanen visar att den där redovisade verksamheten omfattar en betydligt större mängd. Efter kontakt med sökanden har detta beslut utformats i enlighet med det ursprungliga yrkandet och en anpassning av täktplanen måste därför ske.

Naturvård, friluftsliv, kulturmiljövård och rennäring

Den fortsatta och utvidgade brytningen innebär förändring av landskapsbilden även om insynen i täktområdet är ytterst begränsad. Rörligt friluftsliv kommer att störas i viss omfattning. Området är dock redan påverkat genom tidigare exploatering. Täkten ligger strategiskt nära Umeå tätort för avsättning av materialet. Närmaste bebyggelse ligger ca 800 meter från täkten och nya utfartsvägar har anlagts för att undvika störningar vid transporter. Länsstyrelsen ser positivt på att bergmaterial används i stället för naturgrus.

Inom verksamhetsområdet har inga kända lokaler av speciellt intresse med avseende på växt- eller djurliv påträffats. Rans sameby har inga erinringar mot planerad verksamhet.

Direkt söder om verksamhetsområdet finns en värdefull naturskog som bör skyddas mot uttorkning, damning, och salt. Även omgivande våtmarker bör i fortsättningen skyddas mot utsläpp av suspenderat material och salthaltigt vatten. Utökningen av avtäckt markyta norr om den värdefulla barrblandskogen innebär en ökad risk för uttorkning och diffus damning i denna skog. Vindhastigheten vid markytan ökar ju större den avtäckta markytan är och täktområdets yta är betydande. Vidare är det allmänt känt att saltning av vägar kan skada vegetationen intill dessa vägar. Länsstyrelsen anser att detta bör beaktas även vid storskalig och långvarig täktverksamhet, där saltning övervägs för dammkämpning. Länsstyrelsen bedömer att närliggande naturskog påverkas väsentligt mindre av lignin än av salt, om det krävs komplettering till sedvanlig bevattning.

Eftersom bolaget angett att vattentillströmningen till täktområdet uppgår till ca 7 000 m³ årligen anser Länsstyrelsen att det är ekonomiskt rimligt och miljömässigt motiverat att inte tillåta att salt används vid dammbekämpningen. När det gäller utsläpp av suspenderat material har bolaget redovisat att det inte förekommit några problem att klara nuvarande utsläppsvillkor, som därför bör fortsätta att gälla med tanke på våtmarker och skogsmark. Det kan också antas att dessa våtmarker påverkas väsentligt mer på lång sikt av saltvatten från dammbekämpning än av lignin.

Suspenderat material och eventuella föroreningar pumpas upp i sedimentationsbassäng innan vatten släpps ut från tåkten. Den påverkan som utgående vatten kan ha på omgivningen bedöms i första hand vara ett visst tillskott av kväve till följd av sprängningsrester. Bolaget uppger att kväveutsläppet kan komma att uppgå till 43 kg per år vid normal årsproduktion. Länsstyrelsen bedömer att beräknade kväveutsläpp torde bli högre än bolaget uppgett. Bolaget beräknar att spillet normalt är omkring 0,2 procent medan siffran 2 procent brukar anges i tillståndsansökningar för bergtåkten. Utsläppet är inte försumbart och bolaget bör tillse att närliggande vattenförekomst inte påverkas på ett sådant sätt att de nu beslutade miljö kvalitetsnormerna inte uppfylls.

Det kan inte uteslutas att det finns risk för sänkning av grundvattenytan vid brytningen. En sådan sänkning torde dock bli begränsad, utifrån bolagets redovisade geohydrologiska undersökning. Därför saknas för närvarande skäl att föreskriva villkor om skydd mot grundvattensänkning. Sannolikt kan en vattensamling komma att bildas på den lägsta delen av täktbotten, när efterbehandlingen sedermera avslutats och bortpumpningen av tillrinnande vatten upphör. Länsstyrelsen har inga erinringar mot detta från naturvårdssynpunkt, men konstaterar att volymen på denna vattensamling för närvarande inte kan bedömas, beroende på att det är oklart hur återetablering med vegetation kan åstadkommas. Enligt bolagets uppgifter godtar berörda markägare att en viss vattensamling kan bli kvar.

Miljöskydd

Länsstyrelsen anser att verksamheten i huvudsak bör få bedrivas i enlighet med bolagets yrkanden om arbetstider. Det är dock från störningssynpunkt motiverat att bolaget redovisar särskilda skäl till tillsynsmyndigheten för att få bedriva lastning och uttransport dygnet runt under vardagar samt under helgdagar.

Miljööverdomstolen har i ett antal domar angett att användningen av begreppen riktvärde och gränsvärde i villkor bör utgå. Villkor med begränsningsvärden bör istället preciseras genom att kontrollen av dem fastställs. Villkor 10 avseende buller samt första delen av villkor 12 är utformat helt enligt detta. I villkor 11, resterande del av villkor 12 och villkor 13 har föreskrivits kriterier för kontroll och att åtgärder ska vidtas vid avvikelser från begränsningsvärdet.

Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av redovisade mätningar att bolaget utan tekniska och ekonomiska svårigheter kan innehålla uppställda villkor för buller, vibrationer samt luftstötter. Det saknas skäl för att täktverksamhet bör betraktas annorlunda än annan miljöfarlig verksamhet när det gäller buller. Tillståndet avser en tidsperiod på 20 år framåt, tåkten är belägen i närheten av en expan-

derande tätort och verksamheten kan på inget sätt ses som tillfällig med avseende på störningarna för kringboende. Motsvarande villkor, fast med begränsningsvärdena uttryckta som riktvärden, finns föreskrivna i gällande tillstånd till täkt och det saknas uppgifter om att bolaget haft några problem med att följa dessa villkor. Det bör uppmärksammas att ekvivalentvärdena enligt det nu föreskrivna villkoret får bestämmas för hela de tidsperioder som anges. I Naturvårdsverkets Råd och Riktlinjer 1978:5 anges bland annat följande beträffande mätförfarande: "Vid industrier där ljudnivån varierar på grund av att olika processer och verksamheter har olika ljudemission ska mätningarna utföras vid flera representativa tillfällen eller under så lång tid att den ekvivalenta ljudnivån kan bestämmas."

När det gäller vibrationer registrerar människan sådana vid mycket låga vibrationshastigheter, ca 0,1-0,3 mm/s uttryckt som effektivvärde, vid de låga frekvenser som alstras vid sprängning. Vid framtagandet av riktvärden för miljö kvalitet när det gäller vibrationer från spårbunden trafik, som har likartad frekvensfördelning som vid sprängning, har Banverket och Naturvårdsverket också betonat att känseltröskeln är den enda säkra gränsen om man vill undvika störande vibrationer. Länsstyrelsen anser att villkor med begränsningsvärden för vibrationer vid sprängning, vid prövning av mer omfattande verksamhet enligt miljöbalken, bör utgå från hygienisk bedömning av komfortvärden och inte från risk för teknisk skada på fast egendom. Med tanke på det stora avståndet till närmaste bebodda hus bedömer Länsstyrelsen att bolaget, liksom vid tidigare verksamhet, utan nämnvärda tekniska och ekonomiska svårigheter klarar det föreskrivna vibrationsvillkoret.

Med rena jord- och schaktmassor i villkor 17 avses, enligt Länsstyrelsen, massor som klarar kriterierna för "känslig markanvändning" enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark.

Övrigt

Länsstyrelsen får delegera till tillsynsmyndigheten att fastställa villkor av mindre betydelse. Länsstyrelsen finner det lämpligt att delegera till tillsynsmyndigheten att, om det finns särskilda skäl meddela annan förläggning av arbetstiden. I detta fall finns även skäl att delegera möjligheten att meddela ytterligare föreskrifter beträffande hur hanteringen av upplag ska ske efter avslutad täkt. Övriga villkor kan anses vara normala för denna typ av verksamhet.

Verksamheten kan anses vara förenlig med hushållningsbestämmelserna i miljöbalken samt de regionala miljömålen. Användningen av bergmaterial främjar minskandet av grus vid t.ex. ballastframställning för vägändamål. Täkten bedöms inte bidra till att vatten- eller luftkvaliteten i närområdet försämras. Täkten bedöms heller inte påtagligt försämma möjligheterna att idka friluftsliv i området och några kända fornlämningar kommer inte att påverkas.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen, med hänsyn till föreskrivna villkor, att hinder inte föreligger utifrån miljöbalkens mål i 1 kap, de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap, de grundläggande hushållningsbestämmelserna i 3 kap. eller prövningen enligt 9 kap. 6 § i miljöbalken, för planerat uttag och förädling av

berg. Lokalisering och omfattning är godtagbar. Ansökan ska därför bifallas, med ovanstående begränsningar.

Länsstyrelsen anser att de skäl bolaget anfört inte motiverar undantag från huvudregeln att ett tillstånd får tas i anspråk först sedan det vunnit laga kraft. Ansökan om verkställighetsförordnande ska därför inte bifallas.

Ansökan

Av bolagets beskrivning av projektet framgår i huvudsak följande:

Tidigare beslut

Täktverksamhet har bedrivits på platsen sedan 1996. Senast erhållna täkttillstånd gäller för 2,5 miljoner ton t.o.m. 2021. Bolaget har inte kunnat tillgodogöra sig material på delar av området, vilket innebär att den tillståndsgivna mängden inte har kunnat tas ut. Bolaget har inte heller kunnat förutse det enorma behovet av bergmaterial i Umeå. Av dessa anledningar söker bolaget fortsatt och utökad täkttillstånd.

Yrkanden

Bolaget ansöker om tillstånd till

- brytning av 3 000 000 ton berg under en 20-årsperiod med ett årligt uttag på normalt ca 350 000 ton/år och maximalt 600 000 ton/år
- uttransport av förädlad material från upplag, producerat under tidigare tillståndstid
- uppställning och drift av kross- och sorteringsverk
- borring och sprängning kl. 07.00-18.00, måndag-fredag
- krossning, sortering och utlastning kl. 06.00-22.00, måndag-fredag
- utlastning dygnet runt och under helgdagar vid stora projekt eller under särskilda omständigheter, t.ex. vid behov av halkstopp
- införsel av schaktmassor till efterbehandling
- tvättning av makadam

Krossning sker vid normal produktion under 8-10 månader och vid maximal produktion under hela året.

Bolaget yrkar på att följande villkor ska gälla för buller:

- 55 dBA dagtid (kl. 07.00-18.00)
- 50 dBA kvällstid (kl. 18.00-22.00), och
- 45 dBA nattetid (kl. 22.00-07.00).

Bolaget yrkar också med stöd av 19 kap 5 § p. 11 samt 22 kap 28 § första stycket, första meningen, miljöbalken att tillståndet får tas i anspråk utan hinder av att det inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande). Motiv för detta är att leverans av stora mängder material pågår liksom verksamhet. Kontinuerlig drift är av största ekonomiska vikt.

Åtaganden

Bolaget åtar sig att

- vidta åtgärder för att begränsa störningar för omgivning och miljö, i huvudsaklig överensstämmelse med vad som redovisas i verksamhetsbeskrivning och miljökonsekvensbeskrivning
- följa rutinerna i sitt miljöledningssystem som omfattar hantering av kemiska produkter, hantering av avfall, tankning samt skydds- och miljörond
- ha låsbara bommar längs alla infartsvägar för att förhindra olovlig vistelse inom täktområdet, och
- ha stängsel uppsatt runt brytningsområdet

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten omfattar bl.a. avtäckning, borrhning, sprängning, skutknackning, krossning, sortering, tvättning, upplagshantering och uttransport. Tillstånd söks för 20 år för ett totalt uttag av 3 000 000 ton. I området pågår täktverksamhet och inom verksamhetsområdet finns det upplag med processat material. Täktplanen 2009-03-24 visar hur området såg ut då. Brytning planeras i första hand ske från söder och öster mot norr. Bergets högsta nivå innan täkten påbörjades 1996 var + 47 m. Idag ligger täktbotten på + 27 m och brytning kommer att ske till en bottennivå på + 10 m. Upplagens placering som bullerskärmar medför att bullerstörningar kan minimeras mot bebyggelse. Bolaget avser att bedriva konventionell losstagnation av berg. Bolaget använder bästa möjliga teknik och spränger med beprövad teknik som ger minsta möjliga miljöpåverkan. Den optimala pallhöjden är ca 20 m. Ett mobilt krossverk står i täkten och eventuellt kommer även andra mobila anläggningar att ställas upp under perioder då krossning sker. Beroende på krossanläggning och möjlighet till strömförsörjning kommer anläggningen att placeras där det är bäst med hänsyn till logistik, arbetsmiljö och omgivningspåverkan. Verksamhetsområdet kommer att markeras i terrängen vid hörnpunkterna med träpålar med rödfärgad topp. Stängsel finns och kommer att placeras där fallhöjden är mer än tre meter.

Efterbehandlingsplanen 2009-03-24 visar nivåkurvor i området efter avslutad verksamhet. Eftersom planerat uttag sker till ett större djup kan det eventuellt finnas möjlighet att skapa en täktsjö. På delar av brytningsområdet ska täktbotten förbli på + 27 m. Den geohydrologiska utredningen förespråkar dock släntning och skogsplantering, då tillrinningen av grundvatten beräknas bli minimal. I övriga delar av täkten ska slänterna få en ungefärlig lutning på 1:2. Slänterna kan även få variera i höjd och lutning för att ge en omväxlande biotop. Avbanningsmassor kommer i största möjliga mån att påföras den bara ytan som sedan planteras. Efterbehandling kommer att påbörjas så snart uttagen är klara inom ett begränsat område och efterbehandlingen kan ske utan hinder för den fortsatta verksamheten.

I komplettering daterad 2010-03-02 anges att av brytningsområdets yta är det endast ca 20 000 m² som kommer att avtäckas och att volymen morän där är ca 30 000 m³. Dessa massor kommer att användas i efterbehandlingen av slänter och ytor. Täktplanen visar hur området såg ut i slutet av mars 2009. Under brytningstiden pumpas ytvatten från schaktet till sedimentationsbassängen. Vid ef-

terbehandlingen släntas kanterna och täkten fylls delvis med avbaningsmassor och morän som underlag för plantering och buffring av nederbördsvattnet. Eventuellt överskottsvatten kan också dräneras ut till omgivande terräng. Därmed kommer området att återgå till naturlika hydrologiska förhållanden i balans med den växande skogen. Oavsett linjer och höjdkurvor i "Efterbehandlingsplanen Stöningsberget 2009" kommer slänterna i den norra delen inte att få en brantare lutning än 1:2. Linjernas något stereotypa dragning kan förklaras med typen av ritprogram. Även rena överskottsmassor och restprodukter från krossproduktionen kan användas vid efterbehandlingen. Detta kan t ex vara massor som brutits i täkten men som varit otjänliga. Avbaningsmassor som ska användas i efterbehandlingen läggs i upplag inom verksamhetsområdet. Införsel av schaktmassor till efterbehandling kommer också att ske. Området är tänkt att återgå till skogsmark, eller delvis sjö, när täktverksamheten är avslutad. Utformningen av efterbehandlingen bör inte ses som en statisk lösning då förutsättningarna kan förändras framledes. Täkten avslut bör planeras i samråd med berörda myndigheter samt berörda fastighetsägare.

Borning sker i regel med larvburna borrutrustningar och pågår drygt 6 månader om året vid maximal årsproduktion av ca 600 000 ton. Antalet sprängningar i en bergtäkt minimeras av praktiska skäl för att undvika störningar i drift och underhåll. Sprängsalvorna storlek kommer att uppgå till ca 45 000-50 000 ton per tillfälle. Det innebär 8 salvor per år vid normalproduktion och ca 14 salvor vid maximal produktion. Skutknackning sker med grävmaskin med skuthammaragregat. Eftersom det är en kostsam verksamhet försöker bolaget minimera denna. På grund av sprickor i berggrunden, skjutriktning och specifik laddning kan behovet variera mycket, men bör ligga på 5-10 dagar per sprängsalva. Krossning kommer att ske med mobila krossverk som drivs med el eller diesel. NCC:s egen 105-kross står f n i täkten. Även andra krossentreprenörer och krossverk förekommer. Vid maximal produktion kommer krossning att ske 8-12 månader. Vid maximal produktion kommer det att bli ca 100 materialtransporter från täkten per dag, räknat på 200 arbetsdagar. Vid normalproduktion på 350 000 ton kommer ca 60 materialtransporter att gå ut per dag. Ansökan gäller även tvättning av material i täkten.

Arbetstiden beräknas vara kl. 06.00-22.00 måndag-fredag för krossning. Denna sker vid normalproduktion under 4-6 månader/år under hela året. Borning och sprängning beräknas pågå kl. 07.00-18.00 måndag-fredag. Lastning och transport sker normalt kl. 06.00-22.00 under vardagar. Vid stora projekt och under särskilda omständigheter, t ex uttransport av halkstopp, kan utlastning ske dygnet runt och även helgdagar. Det finns färdiga upplagsplaner och uppkörningsramper. Transportvägar som inte berör närboende har anlagts till E 4 i norr och Täftevägen i söder. Dessa vägar har eliminerat störningarna från transporterna för närboende.

I komplettering daterad 2010-03-02 redovisas att ansökan även gäller tvättning av material i täkten. Tvättat material tillverkas endast efter förfrågan, uppskattningsvis ca 2 000 ton makadam per år. Vatten från tvättprocessen pumpas till sedimentationsbassängen, liksom allt vatten från täktbotten.

Lokalisering

Täkten ligger ca 2,5 km söder om Täftebölesjön. Avståndet till Umeå centrum är ca 13 km. Närmaste bebyggelse finns i Innertavle och det närmaste bostadshuset ligger ca 800 m från taktens mitt. Täkten ligger i ett stort skogsområde med berg och myrmarker norr och öster om Innertavle och sydost om Anumark. Stöningsberget utgör en långsträckt nord-sydlig moränformation med bergkärna i dagen. Mot öster sluttar höjden relativt brant medan den har en flackare lutning mot väster. Mot nordväst gränsar täkten mot Stöningsmyran som ligger ca 50 m från vägen och täktområdet. I nordost ligger Lång-Bussjömyran ca 80 m från vägen och täktområdet. I övrigt gränsar täkten till skogsmark.

Samrådsprocessen

Samråd inför ansökan har skickats till Länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten, Rans sameby samt ett antal närboende och särskilt berörda enligt en sändlista, som bifogats ansökan. Annons om samrådsmöte har publicerats i VF och VK 2009-03-18. Samrådsmöte hölls på Stöningsberget 2009-04-02. Samrådsprotokoll har bifogats ansökan. Av detta framgår att tre personer deltog och ett skriftligt yttrande lämnades. Lars Wikman, Ultervik 2:2, påpekade att bullret från verksamheten är störande för fler än närboende (5,3 km från täkten). Wikman påstod att han störs av ljudet från anläggningen. Han ansåg att naturreservatet Degersjön bör anses vara skyddsvärt från yttre störningar och att NCC bör vidta åtgärder för att undvika buller i den riktningen och föreslog en mätpunkt för buller vid Degersjöns södra strand. NCC anser att eventuella bullernivåer inte praktiskt går att mäta 5,3 km från täktområdet. Mellan täkten och Ultervik ligger bl.a. Innertavle by och Täfteåvågen. Att ljud skulle spridas så långt som 5,3 km måste höra till ovanligheterna. Det skulle innebära bullerskydd och tidsbegränsningar som inte anses skäliga. Av samrådsprotokollet framgår i övrigt att de frågeställningar som kom upp på mötet handlade om

- vilka utsläpp som görs i recipienten
- vilka prover som tas
- eventuell urlakning av metaller
- att krossljud hörs hos Pettersson, Innertavle 391 och i Innertavle by
- fågelobservationer
- att Långbussjömyran påstås vara "rödlistad" men inte tillräckligt för att förhindra skogsavverkning på närliggande fastighet
- utsläpp av metaller och kväve efter sprängning
- hur nollalternativet ser ut
- varför EU-tvätten inte står på Dova
- att markägare som idag har täkt på sina fastigheter inte vill att brytning ska ske på djupet, samt
- att markägare vill ha skog som efterbehandling och ingen sjö på sin mark, samt var krossen ska stå när man går på djupet.

Samhällsbyggnadskontoret i Umeå kommun, miljö- och hälsoskydd, beskrev i yttrande 2009-02-16 ett antal punkter som särskilt ska belysas i miljökonsekvensbeskrivningen, bl.a. geohydrologi och efterbehandling. Rans sameby genom Olle Larsson har helt kort meddelat att samebyn inte har något att erinra mot fortsatt verksamhet. Länsstyrelsen meddelade 2009-02-20 att planerad verk-

samhet antas medföra betydande miljöpåverkan och pekade också på ett antal punkter som ansågs särskilt viktiga att beskriva i miljökonsekvensbeskrivningen, bl.a. angående geohydrologi, efterbehandling med vegetation samt störningar från verksamheten.

Svenska Naturskyddsföreningen meddelade 2009-03-31 att man inte hade några synpunkter.

Miljökonsekvensbeskrivning

Av bolagets beskrivning av miljökonsekvenserna framgår i huvudsak följande:

Motiv

Huvudsakligt avsättningsområde för krossprodukter är Umeå med omnejd, där det finns ett generellt behov av material till anläggningsarbeten, förstärkningslager, beläggningsmaterial, fyllning och material till betong. Ur resurshushållningssynpunkt och miljösynpunkt är en exploatering på sökt plats att föredra framför att påbörja en ny täkt på annan plats. Lokaliseringen vid Stöningsberget utgör inte ett störande inslag i landskapsbilden eller i natur- och kulturmiljön. Det rörliga friluftslivet bedöms inte påverkas nämnvärt av verksamheten. Bolaget anser att lokaliseringen är bra.

Berggrund m.m.

Täktområdet ligger under högsta kustlinjen och dominerande jordarter är svallade moräner med inslag av svallgrus. Täkten ligger enligt SGU:s berggrundskarta inom ett område med granodiorit. Berggrunden inom täktområdet utgörs till ca 90 % av medel- till grovkornig biotitrik granodiorit som är genomsatt av skjuvzoner. I anslutning till skjuvzonerna är halten biotit förhöjd. Underordnat finns det finkornig aplitgranit. Granodioriten visar på kulkvarnsvärden mellan 18 och 20. Detta material kan användas till bär- och förstärkningslager samt är godkänt för vissa beläggningstyper. Sprödhetstalet ligger runt 46 och flisighetstalet runt 1,31. Vid petrografisk analys av VBB Viak 1994 påpekades det bl.a. att det är svårt att erhålla representativa prov på denna tyg av bergarter och att mineral sammansättningen kan variera mycket kraftigt. Angående radon utfördes mätning 1999-11-04 av Berg- och Gruvundersökningar AB på obrutet berg och koncentrerat på granodioriten. Endast en mätning gjordes på pegmatiten. Mätningen visade ett medelvärde för gammaindex på 0,325 (gränsvärde 1,0) och ett radiumindex på 0,318 (gränsvärde 1,0), alltså värden långt under gränsvärdena. Tillgängligt bergmaterial lämpar sig för fortsatt tillverkning av bär- och förstärkningslager, betong, samt beläggningsmaterial inom Umeå kommun.

Verksamhetens tidigare påverkan på omgivande miljö

Täkttillstånd har funnits på platsen sedan 1996. Närboende har tidigare blivit störda av lastbilstrafik på vägen mellan Innertavle och Anumark, men sedan ett par år tillbaka finns det nya in- och utfartsvägar som inte passerar några bostadshus. Buller- och vibrationsmätningar har genomförts hos närboende och nivåerna är låga. Vid mätningar 2007 uppmättes 33 dBA (bakgrunds nivå 33 dBA) vid mätpunkt Innertavle 391. Vibrationerna uppmättes till 0,7 mm/s och luftstötvä-

gen till 17 Pa reflektionstryck, alltså låga nivåer betydligt under riktvärdena. Vattenprover i närboendens brunnar och i utgående vatten från sedimentationsanläggningen har hittills visat att vattnet inte innehåller några föroreningar från verksamheten och att denna inte påverkat kvaliteten i dricksvattenbrunnarna.

Planbestämmelser

Fastigheterna berörs inte av någon detaljplan. I översiktsplanen från 1998 ligger verksamhetsområdet i det s.k. F1-området. Enligt översiktsplanen är kommunens inställning att täktverksamheten vid Stöningsberget ska vara avslutad år 2014. Någon ytterligare förklaring till kommunens inställning ges inte. Översiktsplanen håller på att omarbetas och innehållet i den nya planen är inte känt för bolaget. Närmaste riksintresseområde är reservat för vägnät och där kan knappast täktverksamheten utgöra något hinder för planerna. Umeå kommun och samhällsbyggnadskontoret har i yttrande vid tidigt samråd tillstyrkt förlängning av täktverksamheten till år 2021.

Naturmiljö, hydrologi, kulturmiljö och rennäring

Stöningsberget är inte särskilt markerat i landskapsbilden utan ingår i ett större skogsområde. När bergmaterialet bryts kommer höjden att försvinna. Täkten kommer senare att efterbehandlas och planteras. Därmed kommer schaktet att bli en sänka eller en täktsjö. Påverkan på naturmiljön i form av sårytor kan minimeras genom att fyndigheten nyttjas fullt ut. Täkten uppfyller kraven på god inpassning i landskapet, har ingen inverkan på landskapsbilden och syns inte från bebyggelse.

Täftebölesjön ligger ca 1,5 km norr om verksamhetsområdet. Enligt kommunens naturinventering är denna sjö med omgivande våtmarker och skogsavsnitt ett ostört naturområde med rikt fågelliv och högt naturvärde. Våtmarkerna runt sjön har också höga naturvärden enligt våtmarksinventeringen (klass 2, objekt 20K8F01). Tavleån rinner 1 km väster om Stöningsberget. Ån rinner genom Innertavle och vidare ut i havet vid Tavlefjärden. Eftersom området till största delen har berg i dagen är vegetationen mycket sparsam och består av gles barrskog med undervegetation av mossor och lav. I angränsande mark i söder finns det enligt "Skogens pärlor" från Skogsstyrelsen en gammal bland- och granskog med högt naturvärde. Täktverksamheten påverkar inte naturvårdsobjektet. Friluftsliv förekommer i området och ett visst intrång sker i det rörliga friluftslivet. Det innebär att tillgängligheten och naturkänslan minskar under exploateringstiden. Med rätt efterbehandling kan området t o m förbättras och skapa mervärden. Täktområdet är inte känt som någon fågelokal. Bolagets bedömning är att verksamheten kommer att påverka området, men genom en bra efterbehandling kan täktområdet återfå ett naturvärde. Insynen från bebyggelse och allmänna vägar är obefintlig. Täktområdet är inte klassat som särskilt skyddsvärt avseende terräng, flora och fauna. Naturvärdena i angränsande områden bör inte påverkas. Ur etableringssynpunkt är placeringen god med 800 m till närmaste bebyggelse. Nya transportvägar har anlagts mellan vägarna E4 och 342 för att minska störningen från transporterna. Inget riksintresse för naturvård eller övrigt naturvårdsobjekt berörs av verksamheten.

Markanvändningen runt tälkten är jord- och skogsbruk. Verksamhetsområdet bedöms ligga på toppen av ytvattendelaren, vilket innebär att endast vatten från nederbörd tillförs området. Ytvattnet dräneras mestadels mot öster via Slättermyrdiket och söderut till Tavleån ca 1 km söder om Innertavle. En liten del av området och intilliggande återvinningsanläggning dräneras mot väster genom myrområden och jordbruksmark till Tavleån. Dag- och dräneringsvatten från brytområdet passerar idag en sedimentationsbassäng med oljefälla och infiltreras därefter till avrinningsområdet i öster. Vattenprover som tas i utgående vatten från sedimentationsanläggningen har inte visat föroreningar från tälktverksamheten. Senaste vattenanalyser uppges bifogas ansökan. Grundvattnet i berggrunden är beroende av kross- och sprickzoner. Områdets dräneringsförhållanden bedöms vara okomplicerade och berggrunden är homogen med låg sprickfrekvens och saknar vattenförande krosszoner. Det betyder att grundvattenbildningen inom tälktens gränser är ringa och att den inte ger någon eller ringa påverkan på närområdets grundvattensituation. Enligt bifogad utredning blir årlig tillströmning av ytvatten ca 7 000 m³ per år, som måste ledas bort från planerad nedsänkt tälktbotten. Med hänsyn till den låga sprickfrekvensen, slutna sprickor och avsaknad av vattenledande krosszoner bedöms att grundvattenbildningen inom tälktområdet är ringa. Det innebär att planerad bottenränkning kommer att betyda en mycket liten tillströmning av grundvatten till tälktområdet. Följaktligen blir det en ringa eller ingen påverkan på närområdets grundvattensituation. På basis av undersökningen besvaras frågeställningar från kompletteringsrundan enligt följande:

- ingen eller ringa påverkan av grundvatten. Ytvatten bör avledas till sedimentationsbassängen
- ingen påverkan av brunnar i omgivningen
- ingen risk för påverkan av grundvatten genom läckage från den intilliggande avfallsanläggningen
- ingen påverkan av omkringliggande myrmarker. Dessa har dessutom vanligtvis tät bottenmorän i botten, samt
- med hänsyn till tälktområdets dåliga förutsättningar för grundvattenbildning rekommenderas att tälkten avslutas med ordinarie slänkning utan vattenspegel.

Något skyddsområde för vattentäkt eller någon vattentäkt berörs inte av verksamheten. Det finns inom 1 km radie en grävd brunn och två borrhåll som försörjer fyra enskilda hushåll med vatten. Den närmaste brunnen (Vp4) ligger i tälktområdet utanför kontoret och försörjer kontor och anläggning med vatten. En brunn (Vp3) som försörjer markägaren med vatten ligger ca 750 m från bergtälktens mitt. En grävd brunn (Vp2) ligger ca 875 m från bergtälkten och försörjer tre hushåll med vatten. Provtagning sker i brunnarna och provresultaten har inte visat någon negativ påverkan från tälktverksamheten. SGU:s brunnsarkiv innehåller inte de brunnar där vattenprov tas. Frekvens för kontroll av yt- och grundvatten regleras i kontrollprogrammet. Enligt detta sker provtagning i två brunnar, Vp2 och Vp3, samt i utgående vatten från sedimentationsbassängen (Vp1) och i den borrhållade brunnen inom tälktområdet (Vp4). Provtagningspunkterna redovisas på karta med koordinater. Provtagningen hittills visar inte på några förändringar i vattenkvaliteten.

I kompletteringen daterad 2010-03-02 anges vidare att den ursprungliga bergstoppens nästan helt har försvunnit och att det återstår endast en liten höjd. När täktverksamheten avslutas kan området antingen som den hydrologiska utredningen föreslår släntas och skogsplanteras, eller så kan schaktet bilda en sjö. I norra delen av brytningsområdet kommer täktens botten att ligga kvar på nivån + 27 m som är dagens bottennivå. På så vis kan skog planteras på de fastigheter där det önskas träd istället för vatten.

Planer kommer att saltas vid behov sommartid på grund av att dammbekämpning med vattenbegjutning inte fungerar tillfredsställande då det kräver stora personalresurser. Eftersom det är svårt att förutse behovet av insats blir dammbekämpningen dyr. NCC föredrar att dammbekämpa med salt istället för lignin för att lignin är svårt att få tag på. Närmaste leverantör finns i Örnsköldsvik och leverantören sprider själv ligninet med tankbil. Ligninet luktar illa och vid regn blir vägar och planer kladdiga. Ligninet fastnar på skor och dras med in i kontor, baracker, bilar och maskiner. Den närliggande skogen med höga naturvärden torde inte påverkas av damningen. Erfarenheten har visat att dammspridning mestadels sker österut samt att det inte är känt hur mycket stenmjöl som krävs i skog för att uppnå någon jordförbättringseffekt.

Ett känt kulturminne har undersökts och tagits bort. Slutundersökningen som utfördes av Västerbottens museum slutfördes under juni 2006. Rans sameby har genom Olle Larsson meddelat att man inte har något att erinra. Täktens läge öster om väg E 4 gör att området inte är så attraktivt för renbete. Enligt rennäringens tittskåp "Ren 2000" finns inget strategiskt område eller riksintresse i närheten av täktområdet. Däremot är området gränsbestämt betesområde samt vårvinter- och vinterland för Rans sameby.

Miljöskydd

När det gäller källor för buller och vibrationer används grävmaskiner och transportfordon i samband med avtäckning, vilket skapar en del buller. Skogsavverkning behövs inte eftersom täktområdet redan är avverkat. Vid borring bildas både buller och damm. Bolaget eftersträvar att välja så tysta borrhaggat som möjligt. Förväntad ljudnivå för ett sådant aggregat av typ Tamrock 600 är 50 dBA på ett avstånd av 450-500 m från borrhagsplatsen. Buller från sprängning uppträder under ett mycket kort tidsintervall och ger inte något tillskott till den ekvivalenta ljudnivån. Vid sprängning uppkommer även en del damm. Skutknackning pågår under ett par dagar efter varje sprängning. Buller från denna verksamhet är kanske det mest störande, men sker under en begränsad tid. Krossning genererar buller, i första hand när stenar släpps ned i förkrossen. Krossbuller skärmas av mot omgivningen av bergväggen, En viss bullerdämpning erhålls även genom att buller absorberas dels av det lossållna berget, dels av materialupplagen i täkten. Genom krossverkets placering och upplagens placering kan bullret reduceras. Utlastning och transporter skapar en del buller och damm. Bullret från utlastningen dämpas till viss del av upplagen.

Beträffande bedömningsgrunder för buller pågår (2009) en diskussion angående förändring av rikt-, gräns- och begränsningsvärden för täktverksamhet. En konsekvens av ändringen är att tillståndsmyndigheterna transformerat riktvärden till

begränsningsvärde, vilket i praktiken leder till en skärpning av nivåerna, något som inte var avsikten med förändringsarbetet. Bolaget bifogar tabell från Naturvårdsverkets nya handbok "Mål för begränsning av Externt industribuller". Bolaget föreslår att begränsningsvärdena för verksamheten läggs på en högre nivå än den som anges i tabellen, för att täktverksamhet är en sådan verksamhet som motiverar högre värden på grund av att lokaliseringen styrs av verksamhetens art och det blir ekonomiskt orimligt att innehålla bullernivåerna. Att verksamheten måste bedrivas utomhus är också ett skäl till de högre nivåer bolaget yrkar på ska gälla. Enligt senaste bullermätning 2007-10-02 ligger bullernivåerna under riktvärdena. Mätpunkten är Innertavle 391 (Innertavle 3:4) ca 1,2 km från täkten. Ljudnivån var 33 dBA, bakgrundsnivån 33 dBA och ljud från krossverket kunde inte höras. Krossuppställning i täkten medför att huvudsaklig ljudutbredning är mot öster där avståndet mot bebyggelse är stort, ca 2 km. Terrängen åt öster består huvudsakligen av gammal granskog, blandskog och myrar. Ingen bullermätning har gjorts i öster. Bostadshuset som ligger väster om verksamhetsområdet har ett gynnsamt läge bakom Stöningsbergets höjdrygg, som fungerar som ett effektivt bullerskydd.

När det gäller vibrationer görs regelbundna kontroller i samband med sprängning. Mätningarna visar på värden under riktvärdena. Den senaste mätningen gjordes 2008-12-16 av NitroConsult AB. Vid mätpunkten MP2, Innertavle 391, uppmättes mycket låga nivåer. Markvibrationerna var 0,7 mm/s ve och luftstöt-vågen 17 Pa reflektionstryck. Mätningarna av buller och vibrationer görs inte vid närmaste bostadshus utan hos närboende som uppger att de blir störda av verksamheten. Gjorda mätningar av buller och vibrationer ligger under respektive riktvärde. Tidpunkter för sprängning meddelas brevlades till de kringboende senast två dagar innan sprängning. Vid sprängning finns mätpunkter på bostadshus på Innertavle 3:4. Risken för tekniska skador på hus, maskiner eller installationer p.g.a. vibrationer är beroende på faktorer som undergrund, grundläggning, objektets status, avstånd, varaktighet, salvstorlek, frekvenser m.m.

När det gäller påverkan av kväve vid sprängning används bulkemissionssprängämnen. Genom att detta pumpas ner i borrhålet med slang minimeras risken för spill. Slangen förs ner till botten på hålet och dras sedan uppåt och hålet fylls underifrån och uppåt. Borrhålet fylls upp till 2 m från ytan. Pumpningen avbryts således nere i själva hålet, vilket ger mycket lite spill. Denna typ av sprängämne är vattentåliga, varför en mycket liten del urlakas till grundvattnet. Vid ovanjordssprängning t.ex. i en bergtäkt är spillet normalt omkring 0,2 %. Denna typ av sprängämne kan beräknas innehålla 27 % kväve, vilket innebär utsläpp till vatten av 43 kg/år vid normalproduktion (90 000 kg x 0,27 x 0,002). Varken yt- eller grundvatten bedöms påtagligt kunna försämrats av den fortsatta täktverksamheten. Ytvatten passerar sedimentationsbassängen, avvattnas mot öster och infiltrerar sedan i marken. De områden som ligger i anslutning till verksamhetsområdet ger en fastläggning och omvandling av förekommande kvävefraktioner. I en bergtäkt packas täktbotten av stenmjöl. Permeabilitetstester på stenmjöl visar på en genomsläpplighet (hydraulisk konduktivitet, K-värde) på ca 10^{-7} m/s. Detta medför i praktiken att försumbar infiltration sker i täktbotten och att huvuddelen av kväverester från sprängningen rinner ut som ytavrinning.

Damning uppkommer vid hantering av bergmaterial och orsakas därför av de flesta verksamheterna i tätten. Olägenheterna är beroende av nederbörd, vindstyrka och vindriktning. Störningarna är kraftigast vid torrt väder och kraftig vind. Det är framförallt fraktionerna 0,2-0,45 mm som sätts i rörelse av vind. Transportband på krossanläggningen är inkapslade för att minimera damning. Ingen vattenbegjutning av krossmaterialet sker vintertid. Anordning för vattenbegjutning av last på transportfordon finns vid vågen för fordonen. Planer kommer att saltas vid behov sommartid eftersom dammbekämpning sommartid inte fungerar tillfredsställande idag. Transportvägarna från tätten är belagda och behöver därför inte dammbekämpas. I och med att avståndet till bebyggelse är relativt långt med mellanliggande skog bedöms planerad verksamhet inte medföra någon olägenhet genom dammspridning. Inga dammbegränsande åtgärder vidtas vid krossning i tätten.

Angående avgaser och luftföroreningar går trafik till och från tätten både mot norr och söder. Maximal produktion på 600 000 ton under 200 arbetsdagar innebär 107 tunga transporter från tättområdet per dag medan normal produktion innebär ca 62 tunga transporter från tätten dagligen. Övriga utsläpp av avgaser inom tättområdet kommer till övervägande del från lastmaskiner medan transporterna med lastbil inom tätten orsakar en mycket liten del av de samlade utsläppen av NOx. Borring med banddrivet borrhagregat görs ca 107 dagar/år vid maximal produktion. Emission till luft beräknas bli ca 2 852 kg NOx per år, förutsatt att aggregatet går med 70 % effekt under 8 timmar/dag med en emission på 13 g/kWh. El har dragits in i tätten för drift av krossanläggningar, t.ex. bolagets egen 105-kross. Vid sprängning används ett bulkemulsionssprängämne, en slurryblandning. Normal brytning av 350 000 ton/år och en specifik laddning på 0,75 kg/fm³ innebär förbrukning av ca 99 000 ton sprängämnen. Enligt uppgift från försäljaren Kimit AB är NOx-utsläppet till luft ca 5 gram/kg använt emulsionssprängämne. Detta innebär ett utsläpp av ca 495 kg/år vid normalproduktion. Total årlig emission av NOx beräknas bli 3 491 kg, bestående av 144 kg från lastning, 2 852 kg från borring och 495 kg från sprängning. Bästa skyddet mot kvävetillskott från sprängning är god kontroll av hantering och god yrkeskunskap. Inga begränsande åtgärder bedöms nödvändiga avseende avgaser från transporter och maskinpark. Bolaget försöker dock minimera luftföroreningar från arbetsmaskiner genom att använda miljöklass 1 diesel. Genom nya upphandlingar av underentreprenörer sker också successiv övergång mot miljövänliga motorer.

När det gäller hantering av kemiska produkter anges bl.a. att petroleumprodukter såsom diesel förvaras i godkända ADR-tankar, att kemikalier som hanteras inom området finns dokumenterade i en kemikalieförteckning, att varuinformationsblad för dessa kemikalier ska finnas på arbetsstället, att kemikalierna är märkta och förvaras/lagras så att läckage till omgivningen förhindras, att i händelse av läckage som t.ex. slangbrott ska absorbent finnas i beredskap, att alla tillbud oavsett omfattning ska dokumenteras och att tillsynsmyndigheten ska kontaktas vid tillbud av betydelse.

All tankning övervakas. Farligt avfall som uppstår är t.ex. spillolja, oljefilter och fettpatroner. Allt avfall borttransporteras av godkänd transportör och omhänder-

tas av godkänd mottagare. Transportdokument upprättas för transporter av farligt avfall. Dokumentation sker av vilken typ av avfall som förekommer samt i vilka mängder. Anlitad transportör, Ragn-Sells, sammanställer även ett dokument en gång om året som visar vad som transporterats från anläggningen. Med hjälp av miljöledningssystemet uppnås förbättrad hantering av kemiska produkter och farligt avfall och sker en olycka finns en beredskapsplan upprättad. Bolaget anlitar kompetenta entreprenörer och dess egen personal är miljömedveten och ordningsam.

Alternativ lokalisering och nollalternativ

Lokaliseringen av en täkt är vald utifrån marknad, tillgång, kvalitet och miljöpåverkan. Aktuell täkt är till en del redan utbruten och att i det skedet efterbehandla och avsluta täkten för att välja en ny eller annan lokalisering innebär ett slöseri med resurser på flera sätt. Att etablera en bergtäkt innebär att lägga ner mycket kostnader på undersökningar, provtagningar, konsulter, arbetstid och investeringar och att inte utvinna det material som finns är inte god ekonomi. Bolaget har inom 10 km radie ytterligare en bergtäkt där nytt tillstånd erhöles 2006-08-26 på 2 000 000 ton. Att täkten är igång och levererar material av samma typ visar att det finns avsättning för båda dessa täkter.

Nollalternativet (att sökt utvidgning av täkten inte blir av) är negativt i form av brist på bergmaterial i området, alternativt en fördyring genom längre transport från övriga täkter med ökade avgasutsläpp och ökat vägslitage som följd. Det är också negativt att befintlig resurs inte utnyttjas fullt ut, då ett mindre ingrepp i naturen uppnås när befintliga vägar och planer används. Att en ny täkt också skulle behöva öppnas är negativt. Det positiva är det inte blir någon risk för förorening av yt- och grundvatten i området, eller luftföroreningar och utsläpp av avgaser.

Miljömål och allmänna hänsynsregler samt egenkontroll

Bolaget redovisar hur man anser att verksamheten är förenlig med nationella och regionala miljömål samt de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken. Beträffande egenkontroll redovisar bolaget att en specifik egenkontrollplan för täkten kommer att upprättas, där generella och specifika krav på täkten kontrolleras. Bolaget gör i detta sammanhang även en tolkning av villkoren i tillståndet och för in dessa i planen.

Tidigare beslut

Länsstyrelsen meddelade genom beslut 2007-01-19 (ärende 551-9752-2006) med stöd av 9 kap 6 § miljöbalken bolaget tillstånd till fortsatt och utvidgad bergtäkt inom fastigheterna Innertavle 3:14, 3:6, 3:4 och 5:16 i Umeå kommun. Tillståndet beslutades gälla t.o.m. 2021-06-30.

Samråd, handläggning, remisser m.m.

Länsstyrelsen underrättade 2009-02-20 (ärende 551-1305-2009) bolaget vid samråd, om att planerad täktverksamhet av berg inom fastigheterna Innertavle

3:14, 3:18, 3:4 och 5:17 i Umeå kommun ska antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 4 § miljöbalken och 3 § förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar.

Bolaget inkom med ansökan 2010-01-19.

Länsstyrelsen begärde 2010-02-08 vissa kompletteringar, efter att ha skickat ärenden på en s.k. kompletteringsrunda.

Bolaget inkom 2010-03-04 med kompletteringar, varefter ärendet kungjordes 2010-03-12.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrkte i yttrande daterat 2010-03-30 ansökan. Nämnden yrkade att tillståndet inte ska vara förknippat med villkor om att tillsynsmyndigheten ska underrättas innan krossning och sortering i tåkten. Skälet var att erfarenhetsmässigt har krossning och sortering bedrivits under en mycket stor del av tiden. Därför är det inte relevant i detta fall att tillsynsmyndigheten underrättas innan krossning och sortering startar.

Bolaget har beretts tillfälle att yttra sig över säkerheten och täktavgiften och inte haft några erinringar.

Gällande bestämmelser m.m.

För täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord eller andra jordarter för annat ändamål än markinnehavarens husbehov krävs tillstånd enligt 9 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken (1998:808) samt 5 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd jämfört med punkt 10.11 B i bilaga till denna förordning.

Enligt 9 kap 6 a § miljöbalken får tillstånd till täkt ges endast om det för uppfyllandet av de villkor som ska gälla för tillståndet ställs säkerhet enligt 16 kap. 3 §. Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver dock inte ställa säkerhet.

Anmälan krävs enligt 9 kap. 6 § miljöbalken samt 21 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd jämförd med punkten 10.50 C (anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra bergarter) och 90.140 C (användning för anläggningsändamål av avfall på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten, och där föroreningsrisken är ringa). Enligt 9 kap. 6 § 3 st. miljöbalken får den som bedriver eller avser att bedriva miljöfarlig verksamhet ansöka om tillstånd till verksamheten enligt denna balk även om det inte krävs tillstånd.

Enligt 6 kap. 9 § miljöbalken ska den myndighet som ska pröva ansökan där det krävs en miljökonsekvensbeskrivning i samband med avgörandet av ärendet ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Alla som bedriver en verksamhet som kräver tillstånd enligt miljöbalken ska kunna visa att de förpliktelser som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas. Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska en sådan plats väljas, för verksamheter och åtgärder som tar i anspråk mark annat än helt tillfälligt, som är lämplig med hänsyn till 1 kap. 1 § och 3 kap. miljöbalken.

För all verksamhet och alla åtgärder ska en sådan plats väljas att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt 1 kap 1 § ska miljöbalken tillämpas så att mark och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.

Enligt 3 kap.1 § miljöbalken ska markområden användas för det eller de ändamål för vilka området är mest lämpade till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Enligt 22 kap. 28 § miljöbalken får Länsstyrelsen när det finns skäl till det, förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om domen eller beslutet inte har vunnit laga kraft.

Tillståndsmyndigheten får enligt 24 kap 3 § miljöbalken, 6 p återkalla tillstånd, om ett nytt tillstånd ersätter ett tidigare tillstånd.

Täktavgift fastställs enligt förordning om avgifter för prövning och tillsyn (1998:940).

Information

Länsstyrelsen erinrar om att meddelat tillstånd enligt miljöbalken inte befriar från skyldighet att iaktta vad som i annan författning föreskrivits om den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Villkoren kan enligt 24 kap 5 § pkt 5 miljöbalken komma att ändras om det genom verksamheten uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när verksamheten tilläts.

Ändringar av taktens utformning eller i verksamheten får inte ske utan att tillsynsmyndigheten i god tid underrättats. Tillsynsmyndigheten prövar om ändringarna kräver anmälan enligt 21 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd eller om tillstånd måste sökas enligt 5 § samma förordning.

Enligt 26 kap. 19 § miljöbalken ska den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverkan på miljön, fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

Enligt 5 § förordningen (1998:904) om täkter etc. föreligger uppgiftsskyldighet beträffande dels vem som vid varje tidpunkt är exploatör av taktens, dels produk-

tionen av bl. a. berg, sten, grus, och morän. Exploatörsuppgift ska lämnas till Länsstyrelsen genast vid varje förändring medan produktionsuppgift för närvarande ska lämnas senast den 28 februari varje år. Den som bedriver tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet ska senast den 31 mars varje år lämna en miljörapport till tillsynsmyndigheten enligt 26 kap 20 § miljöbalken. En samordning av rapporteringsskyldigheterna övervägs och kan bli aktuell redan för årets verksamhet.

Borttransport och slutligt omhändertagande av farligt avfall regleras i avfallsförordningen (2001:1063).

Skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor föreskrivs i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd, NFS 2003:24.

Tillsynsmyndighet är för närvarande Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå kommun.

I detta ärende har Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen beslutat med Håkan Törnström, ordförande och Erik Olauson, miljöskunnig. Föredragande har varit Erland Sköllerhorn.

Detta beslut delges endast genom kungörelse. Beslutet kan överklagas till miljödomstolen vid Umeå tingsrätt, se bilaga.

Håkan Törnström

Erik Olauson

Bilagor

Täktverksamhet, allmänna skyldigheter

Översiktskarta

Fastighetskarta

Täktplan

Hur man överklagar

Kopia till

Umeå kommun, Stadsledningskontoret + kungörelse, bevis emotses

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå kommun + översiktskarta + täktplan

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm + kungörelse + översiktskarta

Lantmäterimyndigheten i Umeå kommun + översiktskarta + fastighetskarta + täktplan

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut
Datum
2010-05-12

Ärendebeteckning
551-341-2010

22

Kopia utan bilagor till
Skatteverket, Västerbotten, Box 507, 826 27 Söderhamn
Rans sameby, c/o Per-Mikael Jonsson, Box 27, 920 75 Ammarnäs
Rätts, Håkan T
Miljöenheten, Erik O
Miljöenheten, Erland S

BRYTOMRÅDE

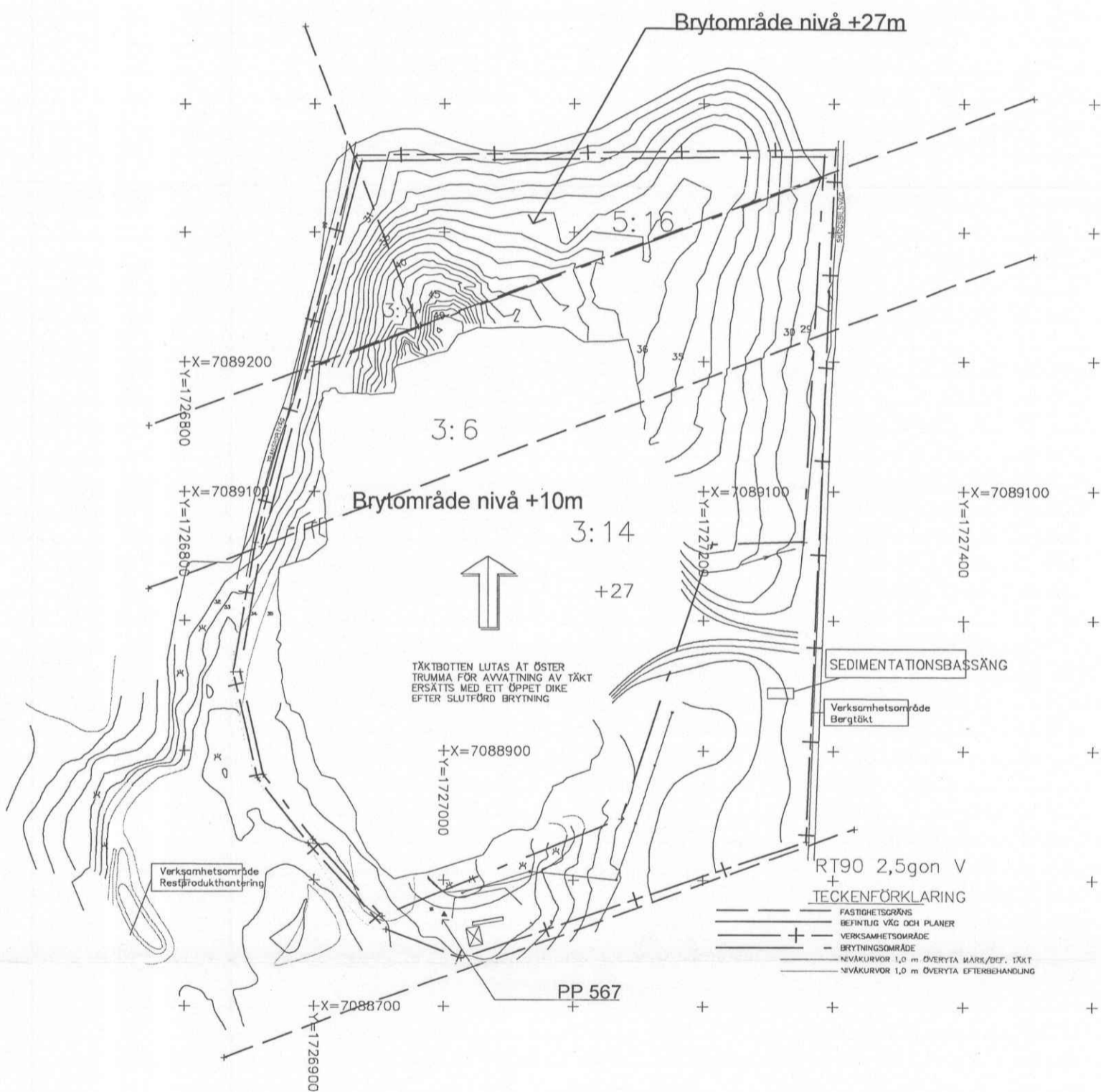
Verksamhetsområde

Punktnummer	X-Koordinat	Y-Koordinat	Punktnummer	X-Koordinat	Y-Koordinat
1	7 089 354,747	1 726 936,523	21	7 089 359,028	1 726 932,226
3	7 089 057,410	1 726 859,269	22	7 089 060,668	1 726 854,820
4	7 088 960,682	1 726 842,833	23	7 088 960,546	1 726 837,738
5	7 088 880,967	1 726 860,864	24	7 088 878,778	1 726 856,233
6	7 088 831,476	1 726 899,327	25	7 088 828,269	1 726 895,487
7	7 088 771,782	1 726 952,835	26	7 088 761,445	1 726 955,387
8	7 088 847,512	1 727 137,308	27	7 088 761,445	1 726 955,387
9	7 089 059,035	1 727 206,434	28	7 088 738,514	1 727 013,614
10	7 089 061,192	1 727 276,959	29	7 088 829,816	1 727 279,119
12	7 089 358,400	1 727 292,412	30	7 089 364,114	1 727 301,309
Punktnummer	X-Koordinat	Y-Koordinat			
11	7 089 341,760	1 727 291,553			
2	7 089 193,492	1 726 894,612			

Länsstyrelsen Västerbotten
Ink. 2010-01-19
SSL-341-2010

POLYGONPUNKT

Punktnummer	X-Koordinat	Y-Koordinat	Z-Koordinat
567	7 088 773,029	1 727 000,924	37,555

NCC ROADS AB		Täktplan Stöningsberget 2009		
				
RITAD AV, KONSTRUERAD AV Tomas Sjöström	ARB.NR.	SKALA 1:4000	HÖJDSKALA	RITINGSNUMMER
2009-03-24				REV